

New Jersey Drive

Fra vor mand i Amerika har vi fået følgende, der skal forstås som et 'varmt tip' om en film fra en ung, uafhængig filmskaber, som det er værd at lægge mærke til. Med Spike Lee som producer har Nick Gomez lavet en film, man ikke skal lade sin snude gå forbi, hvis der byder sig en lejlighed til at se den:

Newark, New Jersey, er et lidet attraktivt sted indenfor det enorme bymæssige område, der kaldes 'New York Metropolitan Area'. En nedslidt industriby med det sædvanlige centrum bestående af omkring et dusin skyskrabere og omgivet af sociale boligbyggerier og forladte fabrikker. Her forsøger folk af den lavere middelklasse at holde næsen oven vande, mens deres teenagepoder hænger på gadehjørnerne og keder sig halvt ihjel.

I begyndelsen af 90'erne blev kedsomheden de unge for meget, de tog sagen i egen hånd, hvilket bragte byen lukt ind i sensationspressens overskrifter som verdens-

af Johannes Schönherr

hovedstaden for biltyveri. Sorte teenagere, der ofte ikke var mere end 12 - 13 år gamle, brød ind og startede de dyreste biler, de overhovedet kunne finde - et projekt, der tog dem under 20 sekunder at gennemføre - og gjorde derpå bymidtens gader og fortove til rene dødsfælder, idet de for at prale overfor kammeraterne provokerede politiet ud i nogle halsløse biljagter, der for det meste faldt ud til de triumferende ungers fordel. Politiet, der ønskede at stoppe den livsfarlige leg for enhver pris, besluttede at skyde

med skarpt efter de unge biltyve, men det gjorde blot sagen værre, for biltyvene prøvede at beskytte sig selv ved at køre bilerne ind på tætbefolkede gågader, og forvoldte derved adskillige menneskers død.

Ovenstående er selvfølgelig guf for den, der ønsker at lave film om ungdomskriminalitet. Og den uafhængige New Yorker instruktør, Nick Gomez, fulgte ivrigt slagets gang gennem de beretninger, der uge efter uge optog spalteplads i New York Times. Han kastede sig over sagen med samme ildhu, som teenagerne kastede sig over Cadillac'erne, og sammen med New York Times' ekspert på området,

Michael Marriott, opsøgte han biltyvene i deres eget kvarter. Der gik ikke længe før Gomez var i gang med manuskriptet til *New Jersey Drive*.

Lige forinden - i sommeren '92 - havde Gomez' første film haft premiere: *Laws of Gravity*, med et budget på 38.000 dollars, er en hæslende fortælling om to irsk/italienske småforbrydere fra Brooklyn, der på blodig vis får deres store ambitioner knust. Filmen selv er ligeså desperat et forsøg på at realisere personlige drømme, som de to forbryderes handel med våben er det. Med sit næsten konstant håndholdte kamera, skuespillere, der selv er vokset op i det kvarter, historien foregår i, en dialog, der aldrig har været skrevet ned, men blot er, hvad aktørerne kan finde på i farten, formår *Laws of Gravity* faktisk at formidle en filmisk umiddelbarhed, der sjældent er set mage til.

Samarbejde med Spike Lee

Selvom *Laws of Gravity* var alt for usleben til at kunne vinde noget større marked og derfor kun blev set af et begrænset 'arthouse'-publikum, så sikrede den alligevel Gomez en anerkendelse som en af de få nye instruktører, der er i stand til at beskrive storbyvolden på en passende, fornyende og overbevisende måde - og tilmed for et yderst beskedent budget. Så der gik ikke længe, før Spike Lee og hans produktionsselskab gik med på Gomez' ide om at basere en film på historien om de unge 'joyriders' i Newark. Selvom Gomez er italiensk-amerikansk og biltyvene er sorte, så havde Lee, der lægger stor vægt på at lave film om sorte, ingen forbehold ved at lade Gomez instruere en film for sig. Gomez er selv vokset op i Brooklyn i et kvarter, der primært bebos af sorte, som teenager var han selv med til at stjæle biler, så han kender gadesproget ud og ind.

Det var måske ikke svært at overbevise Spike Lee om filmprojektets fortræffelighed, men der var ingen begejstring at hente hos de lokale myndigheder i Newark City. Her frygtede man, at en film om de vilde ridt i stjalne biler ville skræmme eventuelle nye investorer bort fra området, og derfor fik Gomez ikke tilladelse til at optage filmen i byen. Han havde naturligvis ønsket, at *New Jersey Drive*

skulle filmes 'on location' i den aktuelle bydel, men da stedet på den anden side langt fra er enestående i sin arkitektur og stemning, valgte han simpelt hen en tilsvarende location i en nærliggende bydel, hvilket ikke spolerede hans ønske om at bruge ægte Newark yndlinge som skuespillere - et rygte om, at de unge ankom til filmoptagelserne i stjalne Porcher, er aldrig blevet endeligt bekræftet.

Selvom Gomez havde et meget større budget til *New Jersey Drive*, end han havde til *Laws of Gravity*, så har han formået at overføre den genkendelige realisme, som han så imponerende mestrede i debutfilmen. *New Jersey Drive* er filmet i 35mm (*Laws.* er i 16mm), og holdet bag filmen var, i modsætning til debutfilmen, hvor det bestod af en håndfuld venner og bekendte, en langt større gruppe professionelle filmfolk. Men det er alligevel gået fint med at formidle plottets triste baggrund, selvom ordet 'plot' måske nok er lettere overdrevet - historien er løs og enormt actionfyldt. Der sker hele tiden noget nyt, og filmen lader een tilbage med en fornemmelse af, at alt kan ske.

At overleve eller ej...

New Jersey Drive starter med, at vi ser den unge Jason Petty ankomme til et ungdomsfængsel. Det er bestemt ikke noget hyggeligt sted, hvilket et slemt slagsmål, der udvikler sig netop, som Jason ankommer, vidner om. Vi bliver imidlertid langsomt klar over, at en tur i ungdomsfængsel faktisk repræsenterer en 'happy end', for et langt flash back, der begynder allerede inden forteksterne, udgør selve filmens historie, som ikke lader nogen tvivl tilbage om, at Jason er sluppet biligt ved blot at ende bag tremmer fremfor på kirkegården.

Jasons problem har udgangspunkt i en situation, hvor han og en ven kører rundt midt om natten i en stjålet bil. Da et dæk springer, og politiet straks efter dukker op, bliver de klar over, at de er røget i en fælde. Politiet ikke så meget som går hen til den forulykkede bil, men åbner i stedet ild mod drengene, så snart de stiger ud. Vennen bliver dræbt, men det lykkes Jason at slippe væk. Herefter bliver den livsfarlige leg for alvor et spørgsmål om at overleve eller ej for Jason. Han er vidne til den koldblodige nedskydning af vennen, og hvis han møder i

Herover: Sharron Corley som Jason. Side 44: Spike Lee og Nick Comez under indspilningen af filmen.

retten og fortæller historien, er den skyldige politimands karriere et overstået kapitel. Derfor gør Roscoe, som han hedder, hvad han kan for at forhindre Jason i at sladre: Han tæver ham sønder og sammen, hver eneste gang det lykkes ham at fange den unge biltyv. Og han forsøger at arrangere en biljagt, hvor Jason helst skulle ende som offer for et selvprovokeret trafikuheld.

Filmen er primært centreret omkring Roscoes og Jasons indbyrdes konflikt, men samtidig giver den en meget præcis fremstilling af de umulige teenagedrenge: Forældre, der ærligt, men forgæves, vrider hænder af bekymring over børnenes dødsdrift - deres druk, narkomisbrug, vold og anden kriminalitet. Drengenes selvmodsigende adfærd i forhold til biltyverierne, der efter et stykke tid ikke engang er rigtig spændende længere, men nærmest bliver en rutine, de fortsætter med, fordi de ikke ved, hvad de ellers skal gøre af sig selv. Ikke engang pigerne kan få dem til at tænke på noget andet. Pigerne synes drengene er dumme og barnlige, når de absolut skal køre deres macho-visen-sig-for-de-andre show hele tiden, så de går deres egne veje og værdiger ikke fyrene et blik.

Da *New Jersey Drive* fik premiere i New York i april '95, var biltyverierne i Newark kun historie - tyvene er i bogstaveligste forstand en uddød race.

Oversættelse: Maren Pust

New Jersey Drive (...), USA 1994. I&M: Nick Gomez. P: Spike Lee. Medv: Sharron Corley, Saul Stein m.fl.